

5678

8) folio.

СВЕСЛАВИЈЕ

СВЕЗКА 3

Издаје Јосиф Миловук

у Пешти

~~М III 78 / 3~~

Demeter

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ

Page III 307/3.1

Биср III 307/3.1
~~М III 78~~

МИЛОШ ОБИЛИЋ

Mit M. Jovanović

ПРЕДГОВОР.

Друпка Чипашељу! На четврто мјесто свеславија долази Милош Обилић, муж украшен милим срца добродјешелима, који јунашвом за опечесиво показаним одвећ диван у роду оспаје. Он је још у младим љешима, сунцу подобно, народу српском свјешлио; гди се искуспва ишрог војничесива изискивало, шу је он првенац савјешпа својим земљацима мудро подавао; а гди је пребало јунашпва; сам је шамо шјеком одио. По српском народу слави се он највише, кад у пољу Косову под шапором уби Турског силна Цара Амураша, с' намјером избавиши опечесиво од дивљег насилија. Примјечања особипо доспојан је он у повјесници српској; он је само ко добру рода и благоспојању опечесива силно и ревносно тежио: да! и свој крапки је живопш су пот на игру опасности поснављао. То и јеспш славан

Либ. № 5157

We lose ourselves to keep our oaths.

Shakespeare.

Ми сами себе губимо, да наше присега задржимо.

МИЛОШ ОБИЛИЋ.

Нови Пазар Милоша роди, *) мјесто у Србији знатно од стари времена, које знамените јуначице рађа; да! и данашњим даном јуначине опечеству миле по красно мјесто сјајном свјетлу казује. У време Цара Душана Милошево племе у великој цјени и високом достоинству славјаше миле дане свјетска присусствија, а Милош пак у време Кнеза Лазара над Србијом свјетло царствујућа опликовао се јуначивом својим од свију младића ондашњег вјека. **) Цјењен свуда бијаше колико својим јуначивом и умешивом рашоборства, толико искуством и пријатношћу дружевног поведења, наравно као љеторас првог благородства племена у Србији свјетљећег. ***) Посведочава се, да је и он подмладак од краљевског кољена. ****) Довољно је по, да се он за живопа свог по успи цјелог народа српског неоцјенимом славом дивно узносио. Красно у двору царском воспитан, ни је друкчије ни биши могло, него, да се ушпивошћу и складношћу са својим опечестивеницима мудро поводи, с' тога наравно морао је преимућно и висока достоинства пришежавати. Он својим изванашњим погледом и важношћу користи

*) Качић. **) Смолри свеслав. стр. 65. ***) Jolincius. ****) Doukas, Orbinus.

муж, који правилно дужности свог прису-
ствија на свјету испуњава : мудри само
за општу ползу ради, и ш' њом се свагда
забавља. Разни су пушкови ко општој пол-
зи : богати богатством својим сирмака
из скорбне нужде избавља, јаки слабога
својом силом од смрти спаса, учени глу-
пога у разум приводи, а искрени прија-
тељ заблуђеног на прави пут насавља,
а шим сваки показује љубав ко ближњему,
и неоцјениму користи милом опеческу:
шамо сваки, знајући своје опредјелење на
свјету, човек обдарени здравим разумом
непрестано тежи : вјерни му попомци
име славе : шако лигда и не умире.

Списатељ.

М И-

служавала је, да се у звјезде неумрлом славом кује: земљаци су му се благодарни показали; славом су га уносили, његовом су мигу сљедовали, и његову су наручбину мудро и скромно испуњавали драговољним срцем. Добар је живош свагда на пушу правде. Милина духа и срца, дивопом се ушшиво опспире. Вјечна остају добра дјела споменом у добру чувству.

Вукосава жена Милошева чувствуюћи у срцу уносиму славу по народу, дичила се са својим мужем преко мјере свуда. Кад у друштву веселог саспанка међу сеспрама својима: Јеленом женом Ранисава војводе Хелмског, Деспином женом Спрашмира Баоше *) господара Зенског и Маром женом Вука Бранковића, зачну се сви по избор јунаци српски претресапи, рекне Вукосава: „Ни је мајка родила јунака, као мајка Милош' Обилића.“ Друге јој сестре одобре шо, да је Милош Обилић у свом царству српском нај бољи јунак. Мари, најспаријој сестри, као жени високоумног Вука Бранковића, (наравно сваје чувства мужу подобна имапи морала, јер свака жена мужу наликује), најсестрин суд не допадне се, па
сла-

*) Баоша, Баошић, Балша или Балса, долази од Бајо или Баја рјеч српска од глагола бајаша. Баоша је био од кољена Ђурђа Црнојевића, племена особито знамениша у Србији, које владаше Зеншом (данашњом Ерцеговином), Црном гором и Боком Кошорском. Иван Црнојевић познат у срп. пјесмама од овог је племена. Пашриар. Чарнојевић, племе Чарнојевића данашњим даном у Банашу Темишварском живеће, шакоће Паша Скадарски од исте лозе своје порекло дичиши могу.

сти опечеспву принешене код свјетлог Цара Лазара толико се додворио био, да му је Лазар кћер своју, љепоту Вукосаву, за жену радо подао. *) Милопријатијем од свакога угошћен, од свију спарији љубљен и милован, а од подручја свог прерадо слушан и правично цјењен, те је награде од Лазара преимућно заслужавао; к' тому још показана ревности за добро опечеспва, гди је и смртна опасност крапком животу грозила, изискивала је извјесна признапелспва од узвишени у царспву умова: ништа мање он је обдарен љупко био, а његово се срце шим довољило, удвоспручавајући горећу ревности свагда на ползу опечеспва.

Испина, свуда је добродјетел у Србији пошпована била у свако доба. Љубав, миловање, лицепријатије, скромности, приспојности, ушпивости и услужљивости своје сједиште пу красно имадоше; припворности, злоумија, напрасности, злосудности и памепозлобија њежно српско срце ни је познавало; јер силни љубишељи рода само су красоте мила чуспва распроспирали и спановили. Чесности наградне безазлености водила је ко добру само, гди гнусни порок не влада, сваки је човек мило ко општој ползи пежио, за њом је гинуо, њој је све своје благо жерпвовао и њом се красно дичио, да и у њој само умре, силном је жељом занешен био. Општа полза народња свагда је ревномом љубишељу славе давала; Милошу пак особито је у шому благодјетелна била, и даже до највишег степена, ал је и Милош свагда подобно сунцу свјетлио. Његова неуморима ревности за-

слу-

*) Гундулић, Давидов. Вук Стеф. Jolincius.

једи, која незгода њену свјест коре и срце шиши: исповједи она шужно сав плача узрок, пак опет у плач грозно врисне: Милош је пјени, ушпиво блажи, дворано цјени и љубвом замамљује: „Не плачи, велећ, крапак је живоп земаљски: времена је слава свјетска; плач квари лице и суши пјело: пад пролази љепота и гине милина: у испом се образу више не враћа на свјетско позорје.“ Кад те рјечи Вукосава саслуша, од плача престане.

Дивним благородством срца украшени Милош труди се, да свако спворење благује дане вишњим сушпешвом милоспиво подате. Труд на труде прилаже, бригу на бриге скупља, узима спарање на уморно спарање, казује пријатно: „Не имати ни на кога зло срце, много мање још на рођену сеспру, која у испој у пробѣ лежа, и једним се испим млекоу слашкко задон; грубо је на свјету с' кимгод му драго зло се гложити. Свјест мучити не преба; разум она муши, а смућени разум човеку је ширјанин. Чиспота свјести, искреност срца и правосп душе увреду праштају, и љубе сваког, па на пуп смјерни насшављају науком благом, која покој љупки спвара. Не пражи свјету зала, ушпшај шугу, умили љупост, нек примѣ човек свој образ божи; не живи се шисућу љеша, ниши се полико пупа на свјеш излази.“

Тако је Милош своју љубу савјешовао мило; но она благородним срцем украшена као плодом добродјешели, лако се његовом разумном говору привољела, и њему у дјелу радо је сљедовала. Савјешом благим љупке рјечи заиспа много пупа успје мудри човек и гди нај већа шуга

славом узносећи свог мужа, цјенила га је не само јунаком у војническом искуству, но шакође у призрјењу градованске способности судила га је нај знаменитијег умницу, који царством срећно управља, из љубави силне ко роду српском: шако, не могавши опрпипи, да би њен муж од Милоша нижим степеном славе у народу спајао, потруди се она принуђавањем на то Вукосаву увјерипи. По дугом рјечма савијању, кад не могне она с' Вукосавом ништа испоравипи, изруга се она Вукосави шако неприлично, да још јаче Вукосаву ражали, која ражаљена дигне се, друштво остави и кући с' плачем упути се. Плачна дође Вукосава, и Милоша у кући нашавши, пред њега уцвјељена изиђе. Чудно и дивно позорје сад милим се очима Милошевим представи: ронеће сузе он на образу упази, уво јецању приклони, пак узрок плача узнаши рад, њежну своју љубу мило запиша. Од ронећи суза озлобљена Вукосава заврћи рјечи не може; тешко је прегорети добро, што је срцу мило; тешко је и горко било Вукосави чути, гди се њен драги неправедно куди. Ожалошћено срце у плачу се зацјени, и скори језик зањемипи, шакође гди слободе опширно има. Љубав је силна спрасп: природом је она људспву дапа; иначе би пропао свјетп. Вукосава је Милоша шако силно љубила, да би она све благо, које широки свјетп заузима, на Милошу промјенула: удећи Милош за њом сва средспва гледа, да јој спасипелно помогне; мучи се јадан, своју срећу ломи и немоћ кини, ал је пјешипи не преспаје: у пом се Вукосава мало од плача спани; Милошу бесједи,

предјелу пуном славе свјетске; знао је он, да та неприлика гнусне срамоте не само њему шкодљиво приноси, но цјелом ведром племену, а шакође и свјетлом двору Лазаревом. Милош је свагда ко добродјетели тежио; у шом је шежењу истину правичности познавао.

Доброте пуни и благовољни Милош са свим је срцем лебдио, да својим земљацима среће поспанови; свакоме кшео је подаши шог, шпо се ком приспоји: гледао је смотриво и пажљиво, да човек разумом од природе обдарени под пешким јармом злочестија и нужде не спеше, и не уздише; јербо су и шако сва друга спворења, као живопиње, које се разумом не диче, и распјења и камења, која бешчуспивно распу и опадају, у млогом призрјењу далеко боље од природе обдарена, него шпо је поносиши човек. Друга су спворења оне папње духа, они мука разума, и они скорбни брига лишена, којима је човек подложен, и од који је управо заробљен. Заиста би Милош волео у камен се прешвориши, него у немиру беспокојног свјета, као узвишени предмјет чувствителног разума присуспвоваши; но прошив природе не могавши нишша човек немоћу својом учиниши, све прпиши мора без икакве смешње.

Милош као човек природе, с' разјареним Вуком нишша друго учиниши ни је могао, него се вољи Вуковој понизно приклониши, и мисли и недоумјенију робом се јавиши; а Вукова је воља пражила, да Милош изиђе ш' њиме на мејдан, да правду разгледе и срећу подјеле сузешним и неполезним пригодама, два на гласу славе у високом достоинству живећа јунака
сјај-

пуга срце пишти, и на пути спасења заблуђеног крошко изводи. Без сопствене користи за добро опечешва дјела човек правичне душе, станова благоспојање вјечно, а шим славе добива.

Кад Милош своју љубу Вукосаву ушјени, пође од ма к' Вуку Брацковићу, и јави рјечи, што су њиове жене међу собом имале, предспављајући неразумно прерицање, као маловажну спвар, која за собом никакви рђави следствија не води; ал жена Мара већ дошле бија сву међусобну спвар Вуку исповједила, и давајући Вук својој жени, крапке памени! немудро првенство, као спаријој сеспри, огњено се на Милоша разјари, сам себе од љупоспи гризе, и поразне освеште иште. Огњевити човек љупке рјечи не слуша, у огњу срца несмотрено пече, све пред собом руши, и под ногу гази: кад исплампи огањ, човек се смири, своју свјест кара, и каје се горко: залуду касно.

Огњевити Вук ладнокрвна Милоша огњеном љупоспи спрашно нападне; увреду не прашта; оће с' освешом, да сврши дјело, па Милоша на двојборство позива кивно, да се огледају, ко је бољи јунак. Милош се двојборства одриче ушпиво, и складно проси, предспављајући: неизвјесна је сваке борбе срећа; ал помоћи пу не ма: на шврду силу Вук оће сабљом, да оконча дјело, у ком чаша воде већи успјех има.

Проницателна ошпроумија Милош гледао је разјарена Вука на сваки начин у тај пар љупко ублажити, а разљућену жену му Мару пријашно умирити, да се обоје на добро сагласије склопе, не пражећи вике ни смешње у благом

пре-

ња, као птицу з' грање свргне; *) шим се само довољи: увреду прашта: казује добро срце благом рјечи помирења: свагда он слабијег љуби; доброта је тог разлога.

Све је то мало; још мира не ма; спаријем љешима Вуку срам је, гди га млађи Милош торжесивно надвлада, па гњевом горе и рјечма Милоша злоспавећи мјесто Обилић назове га Кобилићем, **) и још му у срцу тајно прјепи, а јавно пред свјешом на њега пљује: и код Лазара на њега, не згрјевајући срца, премлого лаже. Злочесто срце другојачије и не зна. Вук, један од силни власника, могао је доспа у облагивању успјепи; јер сви власници имаду више власпи над срцем народа, него над мозгом тога; за то се срце народа лакше опрује, нег што му се мозак помрачи. Милош знајући за ту незгду и за Вукове навјешне укоре, живио је разумно не пропуштајући дјелати корисни опечеспву и ползе народу; прпљећи невино сносио је сваку немилу увреду; јер срце благородно свагда блага покоја свјеспи шражи: прпи сам, шек да не прпи свјеш. Доброта добро ствара, а злоћа зло.

Док тако Милош своје дане шраја, Амураш Цар Турски, који је више пупа покушавао осилипи се над Србијом, носећи своја оружија прошиву ње, и свагда је упорним средспвом прошивоборца одбијен бивао, сад на ново раш Цару Лазару објави. ***) Цар Лазар то зло од опечеспва далеко опклонипи желећи, упорно се Амурашу ополчи: зла срећа Србији! Вук Бранковић, овде најпоспјешнију улови прилику, да

се

*) О овому Качић. **) у испом. ***) Свесл. стр. 64.

сјајне Србије. Преморан човек више пуша чудеса чини и много слабији од Милоша. Вук је пређе Милоша свјеп угледао, шим ваљда и снажнији; и снага расти некримјепним движењем. Излазе два јунака и два зета Лазарева на мејдан јуначки, да своју судбу живопа, због једног разљућеног срца, бескорисно рјеше. Сваки се борац у своју снагу узда; зашто и јесп борба неизвјесна: случај и згода само слабачком поспјеше, али јакост свагда поржеспвује, и вјенцем се поржеспва краси побједу одржавши, пак хоругве носи за спомене побједна знака.

Ништа мање, одсуђено се извршује и принуђен преко воље човек невезан иде на сопспвено зло: Милош с' Вуком на мејдан излази: седлају се брзи као вјепар коњи; мјеспно се изласка опредјели, гди равнина поља Косова свој простор поднесе: сад се и друшпиво правични гледашеља поведе, да суд разлучи. Дошавши борци на борбу, вишка копља умешно завишпле, но перни буздовани руком ишпром умешпва удару завишплења испоравиши закрате; и више пуша испим се оружијем бој повшори: дуго се шако лаки јунаци гоне, да један другог ишо прије надвлада, па снага снагу шиска; ал успјеха не ма; једнака шежина на равновјесију споја; шим се не зна, која снага више важи. Учињена спвар не шраје вјечно; вишка се копља по многом бацању сломију: буздовани сад на срједу се изнесу, и њима се завишпљиваши спаше. Сад ишпроси умешпва своју игру опкрива, излазак јавља и јачег слави; завишпљеним буздованом снажне руке Милош напрасно Вука с' коња,

глави ради; мисли на пољу бивше, кад се с' Амурапом крвно започне, Цара, опечество и род свој немилосрдно издаши, а шим јадно све упропасиши. " Ну намјера добродјетелног Милоша ни је шо; цара, опечество и род свој од зла он искупиши гледа, усиљени шруд свој за шо и полаже крјепко, с' шим своје шјело мучи, па још му се шруд чини да је игра, а мука весеље. Човек се зла посла каје, учињеном спвари, ако нишпа губи се време: не мари љубишељ рода, нек пропадне један, кад мора, само нек добро живи род.

Мека капља дуби шврду спјену: непреспани говор код милосна срца лако добар успјех спвори, јер гди је милосп, шу правде не ма: краснорјечијем лажца нај ведрији се ум помрачи, зла суновраш на очи падне, језик правичан умукне, и милоспиво срце клоне. Даже и сама крв прошрне красном рјечи срце обајано, па пад и љена нога скочи, и неврједна рука за посао се лаши. Истина, много може новац, а још више рјеч. Но спвора шу ни је: сама је лаж гола своје мјесто шу зграбила: лажи је плишко дно; ал' опеш она нај спановишијег човека за време обори, пак му и срећу ломи, да спидан пред свјешом чами. С' лажи је Вук Лазара придобио, и Лазар већ у крилу лажи, присшраспијем занешен, безбрижно сеђаше, а Вук се шим весели, дух злочести рани, намјеру своју испуњава и мисли слободан поспаје; шајно срезује свом уму сходну срећу: све је шо лажно; високим умишљенијама свјести немир већи спвара; мисли, у небо се диже, а на земљи почива. Свагда шаково шпо предузима крашак ум чове-

чији

се Милошу пакосно освети, и ако могбуде, да Милошеву по Српству разаспру славу на вјечно помрачи. Дивљим кораком он чило на поспу спарајући се нај више код Цара Лазара непреспаним клеветашама невиног Милоша оговараши, бједити и у ништа обраћати сву његову вјерност ко опечестиву. Немилосно срце опаким начином из слабог мозга зрак рђавог предспављења изображен пријавши не може друго, него на Милоша мрзити, њега презираши и код ведрога свјета српског кивно проваши. Испина, кад кога несрећа гони, силно враг злоће корача, спупајући изумљено, да што брже своје дјело концу приведе; презире грозну опасност, препоне пврде руши, и себи пешка посла задаје, не марећи за сопствену муку, само, да се у бешчинију прославља. Грбава свјеша и по су спвари.

Свјешли Цар Лазар, муж јасна разума, дубока познања свјета, а срца искрена не пресућује напрасно донешену спвар, која се краснорјечијем дивно накипи: са свију спрана он је прегледа; преврће искусно; способно пита; разумно одлучава. Шупљој рјечи лако не вјерује муж ума проницашелна; што се не види, шог и ни је. Ал жељна Вукова пожуда, да славу Милоша унишпожи, не престаје хулу на њега износити; Лазара непријашељски салеће, рјечи своје за вјеру истину узети принуђава: колико се игда вешшеспва језичности сушшеспву човечију допушша, ту себи силу Вук упорно присвојава, и напрезајућ се пруди наговорити Лазара, да Милоша посавјетоваши изобличипелно не промаши; јер „Милош (вели Вук) царству о
глави

ревности иште неумрли дјела: своја ће слава
по својој смрти живити гласно; ти нам свима
предсказујеш радости, а безбједности милом о-
печесиву, красном вршу мудра родољупца;
својевољно ти снажну десницу спереш, да прје-
ка непријатеља нашег са свјета скинеш. О
сине моћне природе! спара је добродјетел пра-
опаца наши у теби остала, и силно ис тебе
дише, па своју службу извршиши нагли. Лага-
на се своја нога упућује сапрши убоицу наро-
да, ај! народа, ког јунак македонској сла-
вим назва, а тим се именом ми попомци ње-
гови красно кишимо. Ти ћеш запрјечиши сво-
јим јунашвом, да несиши Турчин грјешни
предузимај грозно не исправи. Пријатеља ли-
шена је снага наша; свјет подли на нас мрзи,
природом! од кога се спраши: де спупај умно!
неуспрашимост очију своји, разумној својој
намјери вјеран ће успјех обилно послати знај!
Жив и здрав буди; срећан и честит борави!
За тим вјерни другови пуп пред собом гањати
узеше, тако у скупу к' бјелом двору Милоша
дођоше, гди Милош слуге викну, да коње за
бој справне опреме. Покорне слуге брзо коње
седлају, а јунаци широке прси пешким окло-
пљем опширу: сјајном кацигом ведру главу
скривају, а руку леву шпипом злаћеним шши-
ше: у том се опремљени коњи изведу, и више-
зи коња се спрјеловиши докопају, па на плећа
коњама се јуначки бацају: вишка им копља ми-
ле љубе додају смјерно, па се ш' њима љубе и
срећан им поод желе. Без обзира вишези ли-
стом одлепише.

чији неизмјерне воље. Ни је човек слободан, кад господара над собом не ма, него кад своје пужне жеље складно задовољи.

Вук је облагао Милоша, а благи Лазар спирасној се ипроспи Вуковој не нада, у замку пада, па своју и рода срећу руши: не мирује сам, племе му шужи, род српски уздише; слава српска павни; грозни се Грк весели; дивљи Турчин шоржествује: плодна српска земља под ногама шурски дивљака шупњи: гласна Србија поспаје незнапна и неважна. Лазар клеветом спвар за испину примивши, Милоша је за вечером у очи бипве изобличио пред свом господом српском. То изобличење невином Милошу врло пешко на срце падне, па ревносим за добро рода пежењем на ноге лагане иза спола усшане, и благодарећи Цару Лазару, који му чашом здравицу напије, рекне: „Идем у поље Косово, да шурска Цара убијем, а с' пим да покажем, да ни сам невјера, које се мени неправедно пребацује.“ За пим позове Милош свое вјерне другове Ивана Косанчића и Милана Топличанина, да заједно пођу шу намјеру извршиши. Другови сложни рјечи вјерују, на ноге скоче и к' дјелу ревносно лебде.

Успавши иза вечере при славна војводе, при избрана јунака српска, поклоне се Цару и цјелој собри, па за намјером пеже; а спари Југ Богдан, муж знамениш, савјетом искусан, духом високи умишљења обдарен, бојећи се, да војводе друге не би злу спрану узеле, или какву злосрећу одласком прију војвода предосјешиле, усшане у шај ма и ове рјечи Милошу скромно изговори: „О красни Милоше! пвоја рев-

с' полу мршвом крви у шјелу ноге напрјед по-
маћи не знадоше, гди јунак неуспрашан пол-
зовавши се подли слугу узвјерењем, бришку са-
бљу о клину висећу усмопри и њом све до јед-
ног на удове разлупи, па на двор изићи спупа
брза нога.

Кад на двор испупи дивоша српска Милош,
полешом пече, да се коња дочепа, и з' другови-
ма се саспави, а по му се полешу запрјека спа-
вља, јер оружани на размеш лаки шурци гоми-
лом се на њега успреме; сваки смрши киван
смећу му главу уипипи лебди; спра сваки пре-
зире; себи славе жели беславни човек. Иплени
Милош од природе ногом лаганом вјерно снаб-
дјевен, а снажном мишћом руке десне згодан,
при неизбројне гомиле немили шурака ударно,
грому подобно, на црну земљу проспре, а про-
спрши у снажној руци сабљом у зрак се не ус-
правља више, ниш узвишеним лицем шај небеса
гледа; у крви маом огрезнуша човека кивна смрши
задуне. Тако проспревши при гомиле морима
десница снагом усише; свачему је конац, и сла-
ва има свој вршуљак: имајући човек смршно
шјело, такође и снагу суспалу по пешку по-
слу имаши мора: и снажна Милоша пролазна сна-
га с' узроком издаје напрезајући се ломипи о-
громне гомиле нешип крвника. То смотре Ми-
лошеви вјерни другови, пак и они смјело наср-
ћу, гомиле руше, и себи пуп крче, да до Ми-
лоша допру; но не могоше они силом надвлада-
ни намјери успјеха донепи: мршви падну у бор-
би за опечесиво красно, ал свагда као јунаци
славно: у шом и Милош, шек да се до коња
докопа, кад чешврша гомила јарошћу ускипље-

Непромашни Милош у свом намјерењу јасно успје; он дође з' друговима на поље Косово, гди се турска сила с' по свјета јарно склепала, у које срједиши везени, дебелим злапом неискусном турском руком, Амурашов разапеш шапор спрши, под њим запор хриспјанског свјета у блуду на меканој постелеи гњије: на дивану сад са рапским својим слугама сеђаше Амураш, спрашило свјета, силни цар турски. До близу шапора Милош обореним копљем, као знаком мирна чељадеша приспје, с' коња сјаци, и друговима га чуваши преда, а сам важно дјело извршити пође. Пред шапором спража виђев одећом нагиздана јунака српска, приспуп му вољан опвори; под шапор Цару смјело јуначан Србин улази; Амурашу и господи се турској ушпиво клања, дворану бесједу складно разведе, и руку Цара цјеливаши проси, који му презорспвом клизаву ногу мјесто варљиве руке бјесно пружа, себи несрећу скору. Човек свешниња ни је: жив се нигда не свеши: сви смо на свјешу једнаки; образ љубиши преба, ил' поклон досша: свако шруне природно шјело. Како Амураш ногу к' Милошу пружи, а досепљива свјест му средспво казује, да љевом руком ногу шчепа, а десном иза појаса бритки нож испргне, па га Амурашу, гнусној авеши, у срце спљеска. *) Тако и сврши своју намјеру Милош намјерипељ благи; обнесвеснуп Амураш у својој крви гадно огрезну, а слуге његове на дивану сједеће не чувши и не виђевши шаква црна позорја прије, успрашени

*) Свеслав. Спр. 77.

зну Вукову клевету сам себе јадно кинићи. Амурат усмошривши Цара и војводу пред собом спојећа, заповједи, да се обоици глава одсјече: на зло ипри Турци по заповједи изврше. Тако погину Цар и војвода заједно, који се за опечештво борише рабро, само да славом земљу српску увију, дар доброга срца њивој милини повјерени. Сви проица Амурат, Лазар и Милош шу у пољу Косову сарањени буду. *) Данашњим даном још се обиљежја налазе, гди су те при гомиле склепшавани Турака на Милоша напададе. **) Три камена педесет корачаји један од другог у распојању, казују примјечања достојно мјесто. ***) Обичај се опада код Турака заведе, да би се закрашило у напредак Цара умривши, никог оружана к' Цару не пуштиши. Сваки иносранац, који к' Цару на разговор долази, држан је од два слуге царева за руке. ****)

Умривена Милоша оружје се узме, и у хранилицу оружја поспави. Данашњим даном по Милошево оружје и оправа његовог виловиша коња чува се строго у придворној оружници у Цариграду. *****)

Славни

*) Bonfinius.

**) Hammer из шур: пов: Ssolakzade.

***) idem.

****) Но са свом шом предспорожности Наполеонов посланик Себаспијани уђе к' Цару под висока врапа са сабљом о пасу, и с' оспругама на чизма, напрасно без икакве прашње, и угрозишелно јави жељу свота господара, коју Цар испуниши мораде. Rabbe.

*****) idem.

на, на њега насрну, изнемогнути на ладну земљу падне. Од посљедњег условања Милошеве борбе успрашени несмјелице Турци боје му се још близу приступити; несмјело срце опважења не ма. Дуго се нико к' њему не накану; сваки и нај бољи и нај бједнији живити жели. Јунак у руци мјере не ма, па сваки подли предњим ладно спрепи, под шјелом ноге му клецају и рука недјејашелна обумира. Дуго и Милош проспрати на црној земљи лежа, ког је мекана посшеља у бјелим дворовима царски примала, и злапна кољевка вешпом руком мајчином згодно љуљала. Таква је судбина човечија: гроб се човеку прије смрши не копа; а у жестоком боју јунаци падају, који вјечно живити заслужују, јер сунцу подобно свјетле: премда се шим неправда цјелом свјету чини. Дјејашелан у предпријатију човек огромно спуна, куд пало, да пало, не мошти изласку свагда добра успјеха желећ. У касно доба после дугог Милошева на земљи лежања, приближи се неколико Турака у скупу презајући к' њему, и виђевши га већ изнемогнута, свежу, и к' Амурапу, још мало живу сушну одведу: у толико и круг бјела свјета око своје осовине у полу се окрене, а сунце јарко на заод свој дође: с' шим и бити а главне војске српске са зором бивши започета, сада се с' издајом опадљива Вука несрећно сврши, и Турци побједишељи зовећи се, з' друге стране Цара Лазара уваћена жива пред Амурапа вуку, гди Милоша већ доведена застане. Виђевши Лазар Милоша свезана, и Амурапа већ издисајућа, зачућен, покаје се горко напрасног и неправедног изобличења; позна гро-

зну

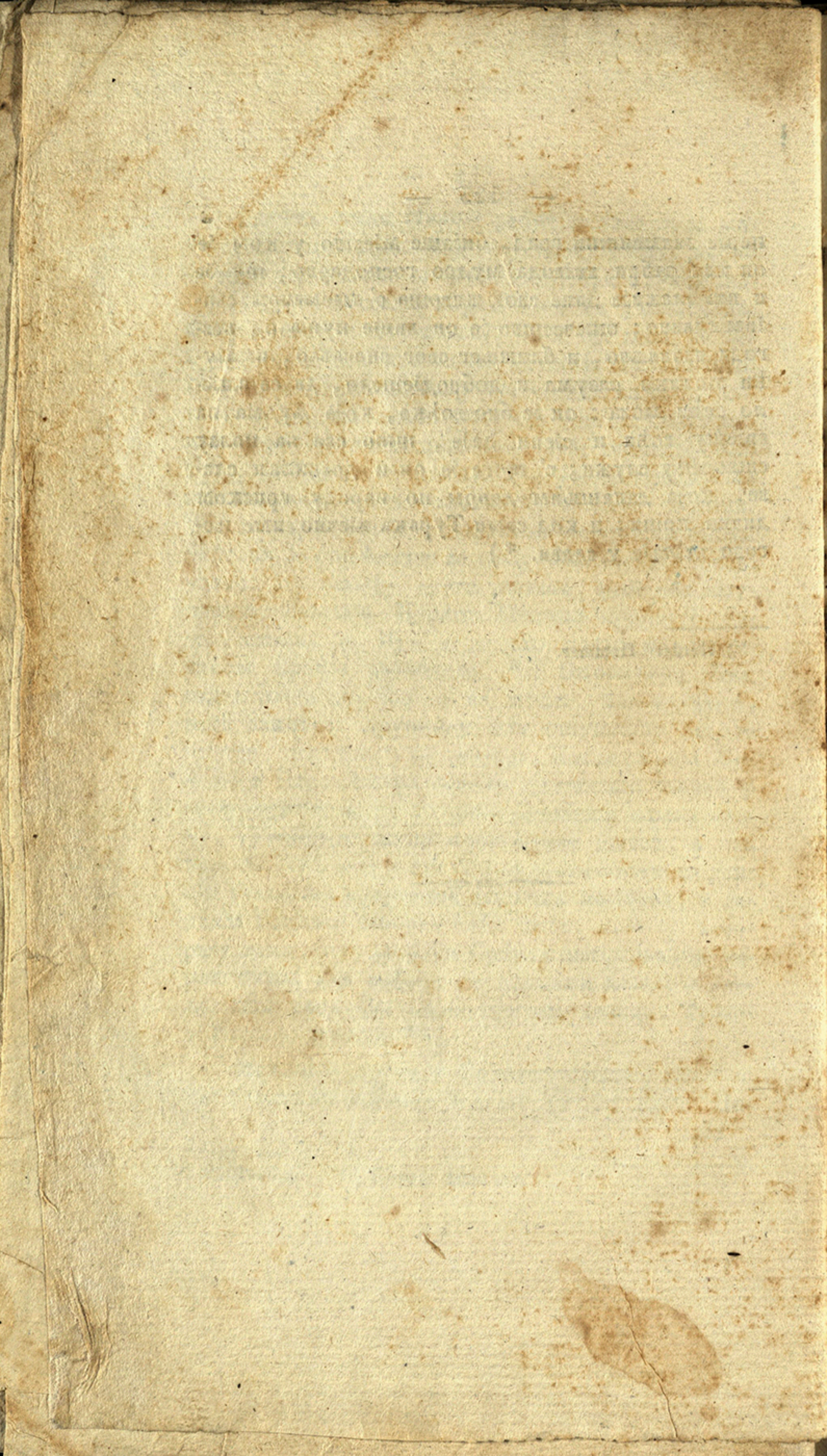
црје знамении град, бијаше мјесто у ком је он као рабри војвода мудро господарио; шу је и нај блажије дане свог живота с' племеном својим славио; опечесиво је он више пуша од незгода избављао, и ближњег свог спасавао, имајући полико разума и добродјешели, да се смјело рећи може: он је био воћка, која људма на свјетлу воћа и сјени даје, што све на ползу шворењу служи; с' тога је он и доспојан славе, која данашњим даном по народу српском дично прши; и код сами Турака вјечно име његово оспаје у слави. *)

*) Herder. Hammer.

Славни јунак Милош рабро је свој шок живота свршио. Доклегод је у живошу био, љубио је свој род и мило опечештво, добра кујући једном и другом: сваки корак што би учинио, све би за општу ползу дјелао, а што све што је добро; шим се само шири човечије познанство. Милош ко благоспојању опечештва лебдећи опклањао је, као сваки разуман човек, свако непријатно почуствовање: он није пражио, као Вук, да ласкањем нај ведрије умове заведе, па што заведење, да на сопствену корисш обрати. Вук је узрок српског пораза на пољу Косовском био: он је опечештво за своју сопствену корисш издао; јер између други чланова, које син Амуратов Бајазет Царици Милици прописао бише, спаја, да Вук и његово племе над половином Србије господаре. *) Окривљени Вук издајством опрати се не може. Човек сваки, који законом друшшву или опечештву шкоде наноси, зломислен се сматра: После смрти Милоша и Цара Лазара оспане опечештво њово у неспримом јаду, у црној жалосши њово племе, у пешкој муци попомство њово, а сав христјански род у грозној судбини; шим се дивној ученосши непреодна запрјека поспави, а јадним Грцима заборав бића дође, ком су забраву сами, или злобећи Србима непредвидни узрок били, или вођени неуздржном навалом дивљег свог срца, да коме другом досаде, Турке у Европу довели. **).

Милош је други у Српшву јунак, што се придодатним именом од Поцерја дичи. Поцерје

*) Doukas. **) Cantac. Hammer.

ЈУГ БОГ ДАН

И

ДЕВЕТ ЈУГОВИЋА.

ПРЕДГОВОР.

Љупки Чипашељу! На пепо мјесто долазе нам славни јунаци и неоцјеними љубишељи рода, који особитог примјечања заслужују, да се у књижици Свеславија приспојно похвале; а по су Спари Југ Богдан и његови синови, познани у нашој повјесници под именом девеш Југовића. Дању и ноћу шруд, бригу и спарање они прерадо полагаше, да роду и опечеспву од ползе и кориспи буду. Они се заиспа за велике у роду српском и држе, свјеспљећи својим јунашпвом и родољубијем; за по њима благодарни попомци бесмрпне славе и незаборавна спомена кадило преимућно приносе, а шим уважавају пожerspвовање живошпа њиова, који су они љупком народњем жер-

Ye Sons of mercy ! yet resume the search :
Drag forth the legal monsters in to light ,
Wrench from their hand oppression's iron rod ,
And bid the cruelsfeel the pains they give.

Thomson.

Ви синови милосрдија! опет повшорите покушења;
Извучите закона чудовишна на видило,
Испргните јим из руке грозна гвожђа шипку,
И свладајте свирјепе нек чувствују муке које они
дају.

Томсон.

Такође прудан је и овај вјек за сваког родољубивог списатеља. Посао са собом доноси, да се мора по изискивању пазиши вјерно на повјесницу, које нам оскудјева, прем да су многи спрански списатељи о нашим древноспима писали, али правије рећи, шек су мимогред шпогод напомињали; а по нам више шегоше причињава. Не слаба пруда и не мале опасоспи подаје списатељу јасносш предспављења и описивања спвари у данашња предсудиселна времена; ми смо не мала забава замисљења неки люди, којима наша рабросш и једнодушије спра и шрепеш у срцу грозно узбуњује. По шом долази нам језик, слашки језик српски, који се од правомислени и разумни ушшиво цјени и складно пошпује, а којим се шопрв овог вјека писашш започело, су шог ни прави ревнишеља много не ма; јер је безумним, неизображеним, црни мисли, памешозлобним, а у цјени још спојећим не природног поведења члановима Српспва шако гнусан и прошиван, да би они вољели неблагогласни чиркаски језик у писму безрасудно чипати, него свој рођени,

бес

жертвенику даровали. Они су на пољу
бишве, бранећи љупко опечесиво изгину-
ли, јуначки гонећи грозна непријатеља
далеко од спанова, гди су њиови дједови
и прадједови чесно у свештој слози живи-
ли, кресећи се вјенцем поржеспва, којим
су ведро чело свагда увијали. Сваки Ср-
бин, који њима подражава неумрло име
пече, које ће и у позном попомспву сла-
вно сијаши цјењено колико раброшћу ру-
ке, толико добродјешели срца, а умно ће
попомспво шакође пренепи спомен о њи-
ма и у снране народе и језике, па ће ји
и ши, узносећи словом дично прослављати.
У данашњем опспојашелспву ми јим овај
пампеник дижемо и оваким начином сла-
вимо, преповједајући неке черпе њиовог
живопа, ис који се познаје, у колико је
њиово срце ко добродјешели шежило, и
по у колико нам ум предспављења и пра-
вомислија судини допушта. Наравно!
свуд недоспапка има; а гди је совршен-
спво? Грбав је свјеш. Испина! лако је
назваши се писашељем, ал је прудно совр-
шен списашељ бити, а особито још по-
спаши точан у изгледима наше намјере.

Та-

ЈУГ БОГДАН И ЊЕГОВИ СИНОВИ *).

Југ Богдан Врашко паша кнеза Лазара Гребљановића намјесника Сремског, бијаше од кољена Неманића ниже лозе врста; **) управо произлази од Вулкана, брата првовјенчаног Стефана и светога Саве; племена, наравно, узвишеног, које до Вукашина краља у Србији прва достојанства покрива кнезовавши мудро над подложним и вјерним народом српским. У Југовом пољу, ошкуд име Југ ***) узима, приспанак љупки дана скромно, на успјеху и благоспојање народа славјаше он свагда полезан отечеству; муж ума висока, сијање рабросни српске, искусни родољубац и способности дворјанска поведења неопјенимо вешт, дичио се разумом и смјерношћу прави преизредно по народу славенски обласпи. Он силу у руци држећи од свога народа по разлогу због пријатни добродјетели, којима је народ срдечно обвезаши знао, силно љубљен и мило приман, свагда се је брижно шрудио, да му подложни народ красно и мирно живи: мир, јединство и равности непријатељи су свака градованска лукавства; а правду кад власник храни, себи велику срећу

*) Стари Југ, девет синова његови, и Царица Милица, сви једанеш на једној бакреној плочи лепо изрезани, могу се код издашља (Ј. Миловука) добити.

) Orbinus. *) Качић.

бес ког би незнањем скопобитно изражење посудиши морали. А гди нам још оспаје правописање, које је неопесаном и неуглађеном словесном створењу ово природно (правописање), тако неприродно, да по створење воле за подсмјех попомцима, него за чест и славу јим служиши. — Уздамо се да ће само лепуће време све ове пречуге уклонити, а лиши ће се пак и опросити свију неискусни у књижевству чланова и спроги судаца; те ћемо јим ми заслужан паменик спремити, као што спремамо овим добродјетелним, који су се истини и правди посвећивали, и свом роду и народству полезни бивали.

Списатељ.

Ј У Г

жом праву градованске природе; но Југ човек одвећ миран и опечестиву доброжелатељ не кпјевши народ распрзати, ломити и немило шаманити, пусти бе' сваке буне и пришезања, да је Вукашин себи, са свим шућ човек присвоји. Али ни Вукашин не оставши дуго на престолу, ни је се ни сјајном српском круном дуго поносиши могао, а к' том ни је ни своје синове на наслеђству престола упврдити знао; јер у битви прошиву Турака несрећан битиши, војводе му главе дођу, као да је та несрећа, што народу немилосно грози, сопственом Вукашиновом несрећом сљедство имала. Ни је тога било, но Вукашин ни је знао својој држави даши добар зашт још при свом спупању на престол, па том сада несрећом нашавши се војводе у чуду к' шоме су кораку спупитиш морали: тако се свагда у зло уређеној држави свршује.

Све оно, што ни је у природи има своји неприлика. Како Вукашина не спане, дигну своје главе не само велики но и мали власници, и зачну се сваки по себи прудити, да се сјајног престола српског дочепа, и шо још не само власници, што су под Вукашиновом облашћу живили, и њему се повиновали, но и разни спрански и оцјепљено од Србије жививши, опваже се на Србију нападаши, и њу завидно присвојавати, као да је Србија нај важнија и нај благодатнија земља била у свако доба вјека, која се испином срећом дичила! Заиспа сваки владац за добродјетелним народом чезнући гине, и њега спећи лебди, а гиусни смрад опором бјегом оставља. Југ Богдан у средини мешежа и буне

срећу кује. С' просним народом и мора се праведно поступаши, јер прост народ не ма способа, да постане лудаст. Југ је за општим добром тежио, и за мили род је неуморно гинуо, па је шим његово поданство свагда у миру и покоју љупке своје дане славило: другојачије се народ гложити спане, како његови власници или управитељи почну више својој мошњи служити, неголи општој ползи; пада се и држава па сваљује, гди се шаква несрећа усели. У свакој добро уређеној држави сваки член за општу ползу ради, и за добар напредак брижно гледа; шим се његово срце красно весели.

Млого се горко бринуо Југ, да његова држава као нај краснији врш изгледа, да сваки поданик његов красно живи, и да сваки околни сусјед ш' њиме задовољан буде; а он је у своме намјереном предпријатију јасно веселећи се, успевао: ни је он кшео рећи, што се државни послова шиче: шта ме је бриге; јер је добро знао, да, како то рекне, држава пропада, а шим после пропадањем не само шкоди држави, милон опечеспиву свому, но и свом сопственонм пошомству. Свака држава мора имати управитеља, који се присегом обвезује државне послове спарашелно опправљати. Не постаје управитељ сам од себе; народ њега пошановљава, да ко општој ползи дјела бринући се за државне послове: с' тога свако народа пошановљење постаје закон, који се подпуно извршити мора.

По изумршвију последњег пупка спарије лозе Неманићеве младог Цара Уроша, морала је круна српска Југу Богдану допасши по сваком

живајући, а народу узбуњеном добра желећи, не могне мирно погледати, да велможе народ распрзају; он с' подложним и повиновења пуним Сремцима, славним својим јунацима пошло се подуваши, да свим раздорима могућну запрјеку положи, и дигнувши се са свом силом, на узмућени Београд наспуши, и у скоро га ушла, пак одавде се к' Смедереву упуши, и ту срећно у предузимају успјевши раздорну буну благо умири, а рогоборне велможе побије. То чувши Југ са својим јуначним синовима и с' народом, који се већ сакупио, пошече брзо к' Лазару, ш' њиме се сајузи, па шако у друшшву ишно у напред сљедити спшану; народи под њиовом обласпи спојећи, пуно су слободни били, па су сопшвеним рукама од воље чинили, а не за новце, љубљећи премило опечештво своје: радо су они бунповнике ушшавали и блажили, а неспокојне су велможе шаманили и саширали. Тако умире ови сајузници све буне по Србији изроћене, мир љупки спворе и срећу опечештву успанове испребивши злоумне велможе.

Кад се здружени с' Југом Лазар на Баошу и Алпомана упуши, не могне јим борбом нишша учинити, осшанове се они у Србији, која принућена буде и ове своје непријашеље за владоце примити. У дјелу и буде: при владоца над Србијом осшану: Лазар, Алпоман и Баоша, а Југ опеш од свега искључен буде; но он добра желећи свом роду шрудно се је само уредити, да се добре скупшшине успанове, које би закрашле, да који год од ови власника круну не би пошшо. Ту је Југ успјео. Успанове

случајем напавши се, пажљивим очима гледао је, да се рабри народ међусобно не крви; у шом је само сваке могуће силе корисно прикупљавао; па очекивајући свршешка мрском крвљењу предузимао је својим оштроумним савјетом узнемирени народ и пошљиве власнике умишаваша и блажиши. Чувствителним срца проницашелством уливао је у немирне духове корисни покој и пријатно сагласије; предспављајући узмућеним свима: да су људи на свјепу обвезани, особито једног језика и истог порекла, наравно, као иша браћа искрено се љубиши, чесно миловаши и у скупу живиши, а само на непријатеља и угрозишеља устајаши: пруп је сам слаб, а у снопу јак: свака пшица к' своје јашу леши. Тако је Југ љупко свјеповао, а с'шим је много корисни народу приобрјео.

Строги главари снажни обласши, а нај опаснији непријатељи, *) који су Србији грозили, били су Баоша Црнојевић **) и Алпоман; имадоше они много војске, па на Србију по на се сваки нападне, да је под своје доспојање подметне. Јарним налогом сваки сопспвеној корисни наклоњен успреми се и девским ко-раком изумљено спупа, а спупајући пред собом јаке зграде руши, и мирна Србина под ногама немилокрвно гази, који, не надајући се злоћи од брата, средспва обране не узе, и с'пога скверни зала шрпиши мораде; бранш брану нај дубље очи копа.

Кнез Лазар (зеп Југов) над плодним Сремом мудро кнезовавши, прву чест у Србији у-
жи-

*) I. свез. свеслав. стр. **) Смошри свеслав. Мп-лош Обилић.

чином мање се бојао паспи у сиромаштво, него
поспати робом. Свагда је разум владао са чла-
новима, који су државом управљали. Ни је на
свашта права ни слободе било, јер онда и не-
приспојност не би презривела била. Како се
млоги људи сједињени погледају као једно само
тјело, они онда не мају него једну вољу, која
се односи на опште сахранење и на добро оп-
штег бића: пада су и све силе државе живосне
и јединствене: лебдења су њена јасна и свјетла;
пу не ма прибишка ни збуњеног ни прошиво-
словног: опште добро показује се са предвиђе-
њем, и це иште другог, него доброг ума, да
се право постигнути може, за које спари Југ
нај способнији и нај оспорожнији бијаше.

Народи, који у веселом зраку неба живе, и
којима природа сама поспјешава, да су од дру-
ги узвишенији, морају имаши шакође блага у-
ређења, као што јим је и небо благо: њиви
закони ни нај мање не морају бити укаљани о-
ном разборном крвином, која у памети оста-
вља упрвени праг, по ком се невини човек на
зло веће наспавља, а законодавац, који шима
народима влада мора добро на ум узети спруку
људи, којој законе приписује.

Предузевше се у Србији сваке предосторож-
не мјере владања ни је могло него красно у цје-
лом предјелу ићи: срећа је шим била опече-
спву скована: задовољан сваки човек на жерпве-
ник опћине по уговору прерадо је добра носио
живљећи весело с' милим својим племеном, које
бијаше љубав његова скупила. Ну кад Алшо-
ман жеднећи за круном српском распру и споре-
ње у скупштини опвори, од ма промјена свему

шом

се мудре скупштинне на извјесно време опредјене, које ни су шек обичајне биле, но спано-вишо се дјело по дјелу и свагда спрого испишвало, и пажљиво се чувало, да се који од ова при члана опворено не јави преломишељ закона и непријатељ државе. Те мудре скупштинне имале су за предмет нај краснија умишљења, која се нигда упразнити не би могла, да се држава по реду влада, и да се у њој по реду поспуна; а то су била два сљедујућа предложења: прво. Допадали се власницима, да задрже настојећи образ управљања; друго. Допадали се народу, да онима управљање пушти, којима је по досад повјерено било. Ни у каквој држави не ма шако шврдог и основног закона, који се не би могао прерушити или са свим измјенити, нити има уговора скупштинне, који се покварити не може. Кад би се сви грађани скупили, и сви би једнодушно гласом повикали, да се спара успановлења измјене, бе' сумње свако би право доносило, да се то и збуде; но промјена је често шкодљива и већи зала за собом води, него кад би се спари образ управљања оставио био. За то ваља, да сваки заводитељ новоспина опрезу споји. Добри закони свагда боље спварају, а зли на горе воде. Зайспа, што је спари Југ својим зрјелим разумом савјесно самјерцо, све је држави за важну корист служило.

У почетку владања прију господара зачне Србија нај красније дане живота славити; јер у тако красно уређеној скупштини сваки је грађанин корист опечеспва гледао, и само се за слободом одавао, не за добитком, а шим на-

лебдио, да што скорије успјех дође, не пра-
жећи сопствене користи. Југ је срећа Лазарева.

У Србији се учини самовласно управљање. Лазар, помоћу старог Југа, самовласник по-
спављен и од народа одобрен, свуд једнака пра-
ва по цјелој држави успанови, свуд обилије и
добар живош створи, један град не имаде пре-
имућства над другим, једнакост у свему про-
спрпа бијаше: сваки је човек грађанин био;
другојачије у Србији могло биши. Врло је пеш-
ко самовласно управљање једне државе, особито
пак, гди су људи ошворени, који далеко виде,
и на сващо мошре. Но са свим шим самовлас-
ним управљањем, ни је се народ ни нај мање
једном господару заручио био, него је шиме
само успановио образ, којим се владаши мора,
докле му се не допадне, да другојачије уреди,
имајући при шом обзир, да самовласник свагда
општој ползи лебди: тај обзир и јест предмет
свакога градованства.

Југ скори и мили љубац Лазара, свакој му
је срећи поспјенио, гди год је кивна злоћа сво-
је јазвене замке запињала, шу је он пришцио
и Лазара од бједе, опасности и несреће слобо-
дио, а шим спановио је блага дане уживања
свим својим опечеспвеницима; на обрану пак
опечеспва скори његови синови изумљено поле-
пили су искорениши свако зло, које би благо-
спојању Србије грозити могло, не марећи под-
носити ни скорбне бриге, ни мучна пруда, шек
само, да мило опечеспво у миру и покоју бо-
рави. Сваки прави љубишељ тако шежи, спра
грозни презире, и среће нерушима спвара. Сво
је племе Југово само за ползом свега народа
ше-

пом добру сљедоваше: али је срећа опет за то у овој држави своје спојање мило изабрала, јер је ошпроумни Југ на обзиру предвидно спајао, па још при успановљењу предписани у држави правила, ни је пустио више власни власницима, него војническим војводама, да не би чија сила прешегла и општој ползи нашкодила, пошвивши круну по својој за круном жедности. У шоме сад замјенају, како се Алшоман као држави шкодљив огласи, окочи Југ, красни опешества љубишељ, с' млогом војском, која му свагда при руци спајала, па Алшомана уваши и покара, а Лазара на преспол самовласшија дигне. Без угрозишелне силе по Југ учини; он у слободи рођен, шрудно се је, да човека од свакога окова опроси, па уливао је добром Србину у срце, да се сви међусобном милом љубави обимају живљећи корисно у вјерној слози; јер елогом и мале спвари распу, а неслогом и велике пропадају.

Југ Богдан пренебрегне себе и своје племе, да на преспол владања српског по правилу успане, будући да је Лазар силу у руци држећи на преспол успаши тежио: сили се човек покораваши мора, а права се од ње не шражи. Умешан човек више пута славно шоржеспивује, а подли, рапски, служи, и у служби сужањ умире, без икаква спомена и бе' сјајни чести, похвално је за опешество умреши, но не губиши главе лудо још је похвалније. Гди је срећа само извјесна, шамо разумни сљедује, и кушањем слапка плода весели се. Југ је Лазара срдачно љубио, а Лазар је Југа неоцјенимо пошшовао, за то је само Југ намјери Лазаревој леб-

пућина, који само сопствену корист гледа, не зароби; он је усељавао у срце своји земљака оне благородне мисли Свепотога Саве, које се умном Србину приспоје: „да се свагда у скупу и слози држе,“ па да се не пуштају од неразумног заробиши; јер онај само у свјепу над људма господари, који се не пушта никаквим начином заробиши, а поме је најбезопасније средство сила у руци: како човек силе у руци држи, не влада ш' њоме сваки вјешар: па како год што сила има права цјео народ заробиши, тако исто и цјео народ има подпуно права, ако може од те се злоковарне силе ослободити, која га је љупкости духа и спокојности шјела немилосно лишила. Природно је то, докле се год у једној држави добра уживати може, опште да се не бјежи, ниши се шу о шкоди мисли; али како ша добра уживања преспану, преспане се и користи пој држави приносити: с' тим независимост свију грађана своје мјесто нађе. Оће ли па когод својевољно, да се кому покори, и да му робује из малог и кратког разума, поме је само допуштено, ну разумни попомци по природи никаква у шом обвезања не наоде, а свако преморавање зла сљедства за собом води; будућност је неизвјесна: и спановице горе падају. Рашце се стране штешио свагда губе.

Југ је по народу драговољно одио и мило народ свјешовао, да је општа слобода природе човеческе; шу први закон, што сваки човек знаши мора, јест пазиши на своје обдржавање: преба, да сваки најприје о себи највећу бригу носи, кад је човек у стању, да се сам за себе
бри-

тежило; колико год сила разума бија допусти-
ла човеческој природи, да по њој добра дјела,
оно је дјелало.

Југ Богдан присуствовао је у великом суду
као предсједатељ, па савјетом од велике важ-
ности и неоцјениме користи служио је радо
милом опечеспву: његови јуначни синови рев-
ношћу за добро опечеспва одапи, привољели
су га, да се Турцима ополчи, кад се Амураш
глупом гордошћу од Србаља поносиши спашо.
Прије нег што ће с' Турцима раш започети
рђав глас издаје на вјерна Милоша Обилица из-
иће, као да се шуди ревносни човек опечеспву
невјераи биши. Југ шу благим рјечима нај при-
је Цара Лазара обзнани, па после и високе вој-
воде, да се о вјерности Милошевој не сумља-
ју, а Милошу је при поласку на бишву дао ис-
кусан савјет, да само за добро опечеспва гине;
благонадежним увјерењем пак, кад је љага из-
даје на Милоша по народу прострша била, из-
вјесно је Југ сав народ умирио и ублажио про-
сувши гласе милопријатне намјере Милошеве,
ободравајући к' шому и народ на раброси и
слогу, да се што брже поиши скинути јарам,
који је од Турака Србима на враш намешнути
био пешко додијао, непреборимо закраћивав-
ши имаши успјеха видна у свакој човеческој свје-
ша љупкости. Јарам се шурски сваком чувственом
човеку тежак видио. Турчин није покоравао
народ, него га заробљавао, а желио је сваки чо-
век на свјешу једно право уживати: сваки је
човек тежио за слободом, но зликовци су га по-
сле у окове стављали. Југ је шу свешу испину
познавао, па се је ревносно шудио, да се од
шу-

ти желећи за род пак шјело црној земљи немарно предаде.

2. МИЉКО ЈУГОВИЋ.

Други син Миљко, виђевши да му и браћу заповједајући десним крилом српским мршав на земљу падне, сам на заповјед по реду испрчи; у боју умрети не спреше се рабро гоњаше змају подобно Турке, и шаманећи ји у бишви, шамани зло са позорја бјела свјета; ну и њему дуго срећа не поспјени, да грозне своје непријашеље подпуно искорјени: падне и он на црну земљу проливши неповину крв за опечешво своје њему избављења рад.

3. МАРКО ЈУГОВИЋ.

Јунак Марко прећи син Југов раброшћу се слави по роду српском, па као нај спарији сад по убишћој браћи оставши чиновник, сам повељу по реду у боју узима, да што брже опечешво мило од дивљег шурског угрожења ослободи; опважно на Турке он у слози с' оспалом браћом напада, и сваку упорну силу ломи, ушјехе мира и увеселења покоја свом роду пришеши срдачно желећи; у шоме својшћу од јазвене спрјеле шурске у срце урањен, на природнији живопш од овог неспокојног неуспрашно полази са умрлим и гњијућим шјелом с' коња спрјеловиша на земљу, крвљу прије шурском омашћену, нечупшвено падши.

брине, и заиста се шом бригом пристојно снабдјева, шо је он онда правичан судац сопствени снабдјевења, шим је и сам свој господар, а шакав наодећи се милом опечеспву праве користи по ревности принепи може; јер му нико у предпријатијама не закрађује, ниши га ко у неуспјеху кињи.

Кад је 1389 године Амураш Цар шурски, раш Лазару обидним рјечима неправедно објавио, онда је спари Југ са својим синовима рабро на Турке војујући опечеспву користи желавши мршав у пољу бипве пао. Он се у Српспву слави, да је честим опац од девеш синова био, који шакође на пољу кржаве бипве косовске изгинуше. Кад је десним крилом мудро заповједајући Југ, више пуша лево шурско ужасно огромном силом нападајуће, јуначки одбијао падне у шај ма дика Српспва Југ умирајућим у шјелу духом на црну земљу у нечупвовању горке муке, која га је својом грозом шврдо очепала. Тако и синови један за другим изгину.

1. В О И Н Ј У Г О В И Ћ.

Нај спарији син Воин кад опац мршав на земљу падне, заповјед над десним крилом узме, и први нападајући на разрушине томиле шурске нај прије и русу главу изгубиши мораде. З' бритком у руци сабљом много се пуша он на Турке залеша, и рабром десницом добру услугу испоравља: шако падне у крвавом боју добра желећи опечеспву, а слободе мила чупсва својим земљацима љупким. У роду срећан би-

ди непријатеља Радмило паманећи зло са свјешта један му дивљак русу главу напрасно из нејада одсјече : под ноге неспашени коња паде дивоша српска. Јунак у боју гине, само несмјелица од боја бјежи, да бјегом шруло и смрадно шјело спасе. Боља је смрт нег рђав живот : опважном само јунаку ова мисао срце згрјева.

6. С Т О Ј А Н Ј У Г О В И Ћ.

Снажни Спојан шестипи син Југов смјелим прсима спојаше недвижим спрјељајућ згодно налешне Турке. Гди оком погледа шу спрјелом згоди : даже и шврде зграде руши од прсију шурски учињене. Кад упаци брата Радмила на земљи бездихана, он брзо спрјеловиша коња посједе, па војском мјесто брата мудро предводи : силом силу упорно гони, нападом напад разорно сваљује, и сјечењем иприм дивљи Турака зло са свјешта смањује : весели се опечештво, благује цар, шоржештвује јунак и слави спокојни свјешт; убаву земљу Србију крв шурска плоди. За чисту вјеру и љупко опечештво све јунак чини ревношим жаром : у шом Спојану смршни час дође, не као жени у кући предећој кудељу, но на пољу као јунаку у крвавом боју: уби га буздованом по глави љупи војвода Карамански, ком је Спојан прије у боју два рођена брата смршно на земљу сложио. Освеште крвник војвода дуго иска, па сад сврши намјеру. Таква је судба крвава боја : послушан војник дужности испуњава.

4. ЉУБДРАГ ЈУГОВИЋ.

Љубдраг четврти син Југов, јунак преизредни, красна понашања у друштву, дворјанским искуством лично снабђевен, мио оцу и мајци, цјен опечетиву, услужљив цару и спротјаи у дјелу. Од ма по умртвију брата изиђе заповједани војском у битви, гди по дугом ломљењу дивљи непријатеља снажном десницом, од једног Турчина копљем у сљепо око смртно урањен, дух испусти борећи се за благоспојањем рода. Смрт његову многе славецке државе оплакиваше: украшена природом лица румена бијаше, као испа горска вила. У њему се лоза племена Неманићева право познавала.

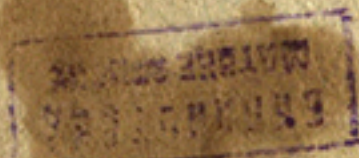
5. РАДМИЛО ЈУГОВИЋ.

Пети син Југов Радмило дивни, јуначина много опважна, полага сав шруд тјелесне моћи жртвујући се весело, милом опечетиву слободе рад. Како спарији његов браш изгибе, он заповјед над војском по спарјешинству преузе. Силним ударом своје мишице губитак велики непријатељу ревносно принесе: под руком снажна јунака бришком сабљом снабђевена пада упорни човек подобно, као под ошпром косом селна права шпо пада, згодним замајом кресајући нешпедно губитак и добиш свјешу; једним образ пада свјеша, другим пак шамани му се зло. А! сваки чувствителан за жељом тине, да се зло са свјеша искорјени: нек људи буде мало, но сви нек су добри и живоп љубак нек трају мирно, чесно и срећно. У срје-
ди

оклопом њежио срце урани, и он не зјенућ на земљу падне, који многог Турчина са свјета скиде; опечесшво од зла ослободити он жељаше.

9. БОШКО ЈУГОВИЋ.

Нај млађи, а нај јуначнији Бошко девешин син Југов, који с' крспашем барјаком у руци нагања дивље Турке, на рјеку Сипницу, салећајућ ји са свију сшрана, као соко пшице голубове. Како брат му Влајко паде, он дође, да предводи војском, па силним упирањем ополчен поче шурско крило мало успупаши, по вићев брашоубица Бајазет, полепи с' војском, коју из срједине пошеже, и силно на Србље нападајућ, па крв оспрвљени Турчин, из ненада бришком сабљом русу му одсјече главу. Бошко се за род, вјеру и опечесшво дизао, и вјенац мучења је примио. Тако сврше ревносни опечесшву сви девешин Југовића, давши јим примјер сшари Југ Богдан Врашко: они пролише неповину крв, која док је српска свјета свим јунацима за спомен осшаје, а сваки пошмак, освећивајући њи, шакође красно шоржесшвује неумрлом славом увјенчан.

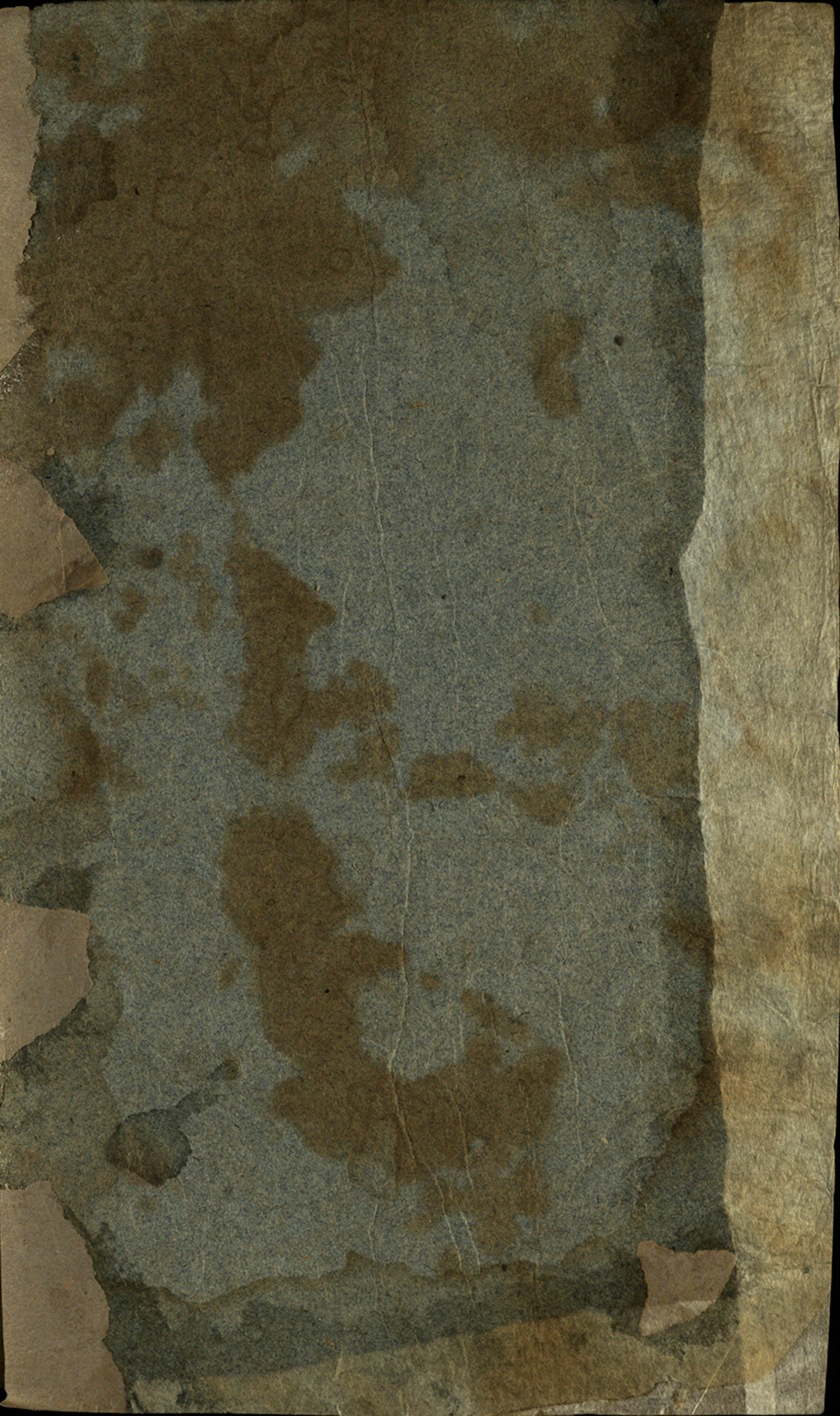
7. ВЕСЕЛИН ЈУГОВИЋ.

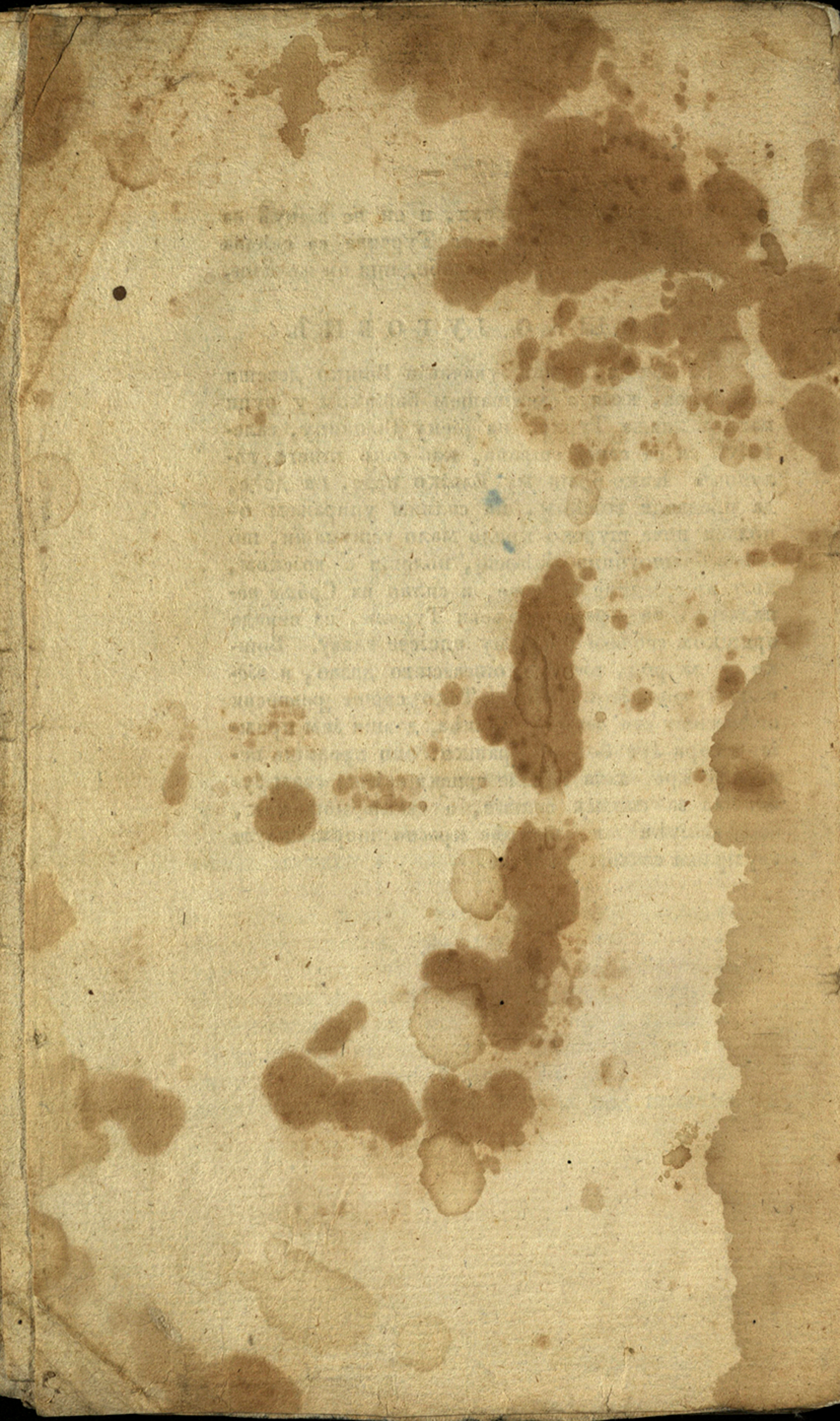
Рабра јуначина Веселин седми син Југов, који бришком сабљом у десници вешто обара гомиле шурске; свака сила њему усшупа; и прим ји замајом љупо ломљаше: дебеле глиде војника њему се поклањаше: он ји умешно бришком сабљом прени, као што бурни вјешар сипни прашак с' лица-земље прени. У шом он видећ, да браш му паде, па брза коња на скок нагања, да пређе јарак Сипнице рјеке, па да се војсци на чело стави и управу узме; ал згодном праћком киван Турчин завишли, па Веселина гвозденим јадром у по главе згоди, мозак се размршти, а он с' коња мршав у јарак груне, гди му се из ненада ладан гроб ископа: оспа му вјеком у шужну цвјелу красна Љуба.

8. ВЛАЈКО ЈУГОВИЋ.

Млад јунак Влајко осми син Југов, шек сад спрашно кржави раш виде, премда по други пут овај пар на бој излази. Он спази Оца и седам браће једног за другим на земљи мршве, пак прије у реду спојећи и згодно смрпносноном спрјелом обара Турке, мишицом снажно шврдо држећи напрегнути лук нигда не промаша удесном спрјелом; Влајко се јунак удесом спрјеле за првог држи: с' шим се он јасно дичи; на гласу свјета неумрли оспаје. С' временом и по пролази бурно; јер и јунак за време праје: па шек да заповјеси он над војском по реду узме, смршна му рана успјешно дође; јер му оштрљаспа спрјела под пешким

окло-

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Рлв Српії 307/3.1